

امروز دعوتید به تماشای مستندی درباره ایرج افشار

مستند «فرزانه فروتن ایران‌مدار ما» که روایتی از زندگی ایرج افشار است، امروز چهارشنبه ۱۳ شهریورماه از ساعت ۱۳ و ۳۰ دقیقه در سالن اجتماعات موزه کتاب و میراث سازمان اسناد و کتابخانه ملی اکران می‌شود. آن‌طور که ایسنا نوشته، در این فیلم محمدرضا شفیعی‌کدکنی، عبدا... انوار، آیت‌ا... سیدمصطفی محقق‌داماد، ژاله آموزگار و... از خاطرات و تاثیر زنده‌یاد ایرج افشار سخن می‌گویند.

نمایش سیمین دانشور و هرتا مولر در تهران

دو زن داستان‌نویس یکی سیمین دانشور ایرانی و دیگری هرتا مولر آلمانی سوژه نمایش مستند «به زبان خواب» به کارگردانی سما موسوی شده‌اند که برای اجرا از هفته پایانی شهریور در تئاتر مستقل تهران آماده می‌شود. آن‌طور که روابط عمومی گروه خبر داده، «به زبان خواب» را مونا احمدی نوشته است.

طرحی که اینجا استفاده کرده‌ایم به یکی از چاپ‌های انگلیسی رمان «دایی جان ناپلئون» مربوط است

«کار، کار انگلیسی‌هاست» کار خود انگلیسی‌هاست؟

روز ملی مبارزه با استعمار انگلیس بود و ما یاد ضرب‌المثل معروف «کار، کار انگلیسی‌هاست» افتادیم. اشتباه نکنید، ماجراهای این عبارت به رمان و مجموعه تلویزیونی «دایی جان ناپلئون» محدود نیست

صابر محمدی

ادبیات و هنر

در همه این سال‌ها هر قدر هم که گردنشان را کج و گره کراواتشان را شل کردند که ما با هم دوستیم و اینها که درباره ما می‌گویید حالا صرفا محصور و مربوط به برگ‌های تقویم تاریخ است، باور نکردیم. چطور می‌توانستیم باور کنیم؟ کنار هم گذاشتن برگ‌های آن تقویم، کتاب قطوری از زیرکی‌های آنها را می‌سازد که می‌توانیم اسمش را بگذاریم «تاریخ حیله‌گری.»

از دایی جان ناپلئون تا همین پیرمردهای امروز گفته‌اند «کار، کار انگلیسی‌هاست»؛ آنها یا به توهم توطئه و دامن‌زدن به انگلیس‌هراسی متهم شده‌اند یا ستایش شده‌اند که حافظه تاریخی‌شان هنوز کار می‌کند. اما آیا واقعا کار، کار انگلیسی‌هاست، آن‌طور که پیرمرد دوست‌داشتنی رمان و مجموعه تلویزیونی دایی جان ناپلئون فکر می‌کرد و یک بار وقتی سوراخ راه‌آب را پیدا نمی‌کردند گفت کار، کار انگلیسی‌هاست و آنها سوراخ راه‌آب را دزدیده‌اند. یا این‌که از آن باطن هراسناک انگلیس، چیزی باقی نمانده که حالا هم ما قائل به این گزاره معروف کار، کار انگلیسی‌هاست، باشیم؟

فارغ از این پرسش‌ها که خب طبعا باید دوستان‌مان در صفحات مربوط به سیاست و سیاست بین‌الملل به آن پاسخ بگویند، رفته‌ایم سراغ همین کار، کار انگلیسی‌هاست. وقتی می‌خواستیم سری به رمان دایی جان ناپلئون ایرج پزشکزاد بزنیم از آن‌رو که می‌دانستیم این جمله، در خلال آن رمان و البته مجموعه‌ای تلویزیونی به همین نام به کارگردانی ناصر تقوایی مطرح شده است، هیچ فکرش را نمی‌کردیم که ویکی‌پدیا برای این جمله، صفحه‌ای اختصاصی در نظر گرفته باشد. تازه، ماجرا در همین حد هم نمانده و از تصور اولیه ما بسیار فراتر رفته است؛ ما در جست‌وجوهای‌مان به موارد دیگری در رابطه با این جمله برخوردیم؛ حتی خود انگلیسی‌ها قرائت‌های متفاوتی از این جمله به دست داده‌اند و کتاب هم در این باره نوشته‌اند.

در ویکی‌پدیای «کار، کار انگلیسی‌هاست» چه خبر است؟

انگلیس‌هراسی و تئوری توطئه

در مقدمه گزارش گفتیم که عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست در دانشنامه ویکی‌پدیا صاحب صفحه است. هیچ فکرش را نمی‌کردیم آوازه این عبارت، از کتاب و سریال دایی جان ناپلئون و حتی از مرزها فراتر رفته باشد.

ابتدا اجازه بدهید مرور کنیم در صفحه ویکی‌پدیای این عبارت چه خبر است. در معرفی این عبارت آمده: «کار، کار انگلیسی‌هاست یا دست انگلیسی‌ها در کار است یک جمله انگلیس‌هراسانه بسیار مشهور ناشی از تئوری توطئه و دید منفی ایرانیان به انگلستان است که در تاریخ معاصر در فرهنگ عامه مردم ایران رواج دارد و به شکل یک ضرب‌المثل درآمده است. رواج این جمله به حدی است که «تغییر شاه و وزیر که جای خود داشت، بعضی‌ها حتی دعوای زن و شوهرها را هم کار انگلیسی‌ها می‌دانستند و آنچنان به نفوذ سیاست انگلیسی در کشور اعتقاد پیدا کرده بودند که معتقد بودند هیچ کدخدایی بدون نظر انگلیسی‌ها عوض نمی‌شود.»

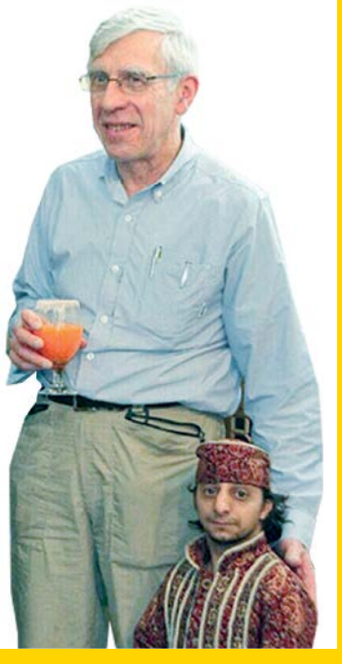
تا همین جای کار و در همین مقدمه ویکی‌پدیا به دو نکته برمی‌خوریم: نخست این‌که از آن به عنوان ضرب‌المثل یاد شده که درباره‌اش توضیح خواهیم داد و دوم باورهایی عامیانه که حتی تغییر و تحولات در یک روستا را متاثر از دسیسه‌ای انگلیسی می‌دانستند و می‌دانیم که معروف‌ترین اشاره‌ها به این باورها را ایرج پزشکزاد در رمانش داشته است.

انگلیسی‌ها درباره این ضرب‌المثل چه می‌گویند؟

زیر هر سنگ، یک انگلیسی

۱ تیر ۱۳۹۲ وقتی وزیر امور خارجه پیشین بریتانیا مقابل خبرنگار بی‌بی‌سی فارسی نشست تا درباره مذاکرات هسته‌ای و حسن روحانی حرف بزند، به لطیفه‌ای اشاره کرد که به نوعی قرائتی از عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست محسوب می‌شد. جالب این‌که جک استراو گفت این لطیفه در وزارت امور خارجه انگلیس جریان دارد، بنابراین در فرهنگ لطایف انگلیسی‌ها دنبالش نگردید؛ کاملا درون‌وزارتخانه‌ای و خودبسنده است. او گفت: «در وزارت خارجه بریتانیا لطیفه‌ای هست که می‌گوید تنها ایرانی‌ها هستند که فکر می‌کنند بریتانیا هنوز هم ابرقدرت است. ضرب‌المثلی هم هست که می‌گوید زیر هر سنگی یک انگلیسی پنهان شده است.»

این لطیفه را باید همدلی با معنای کار، کار انگلیسی‌هاست در نظر آوریم. آنها که هنوز هم دایی جان ناپلئون و همان‌هایی‌اند که هنوز هم فکر می‌کنند بریتانیا ابرقدرت است.

۲ حدود هشت سال پیش، دیوید کمرون، نخست‌وزیر انگلیس در آستانه کریسمس حرف‌هایی زد که دستمایه یک گزارش عجیب شد؛ او با اظهار تأسف از فروپاشی اخلاقی در انگلستان، خواستار تجدید و احیای ارزش‌های سنتی شده بود و همین باعث شد تا روزنامه گلف‌نیوز به نقد سیاست ریاکارانه انگلیس در قبال فلسطین، ایران و اتحادیه اروپا بپردازد و در این گزارش، حتی از صفاتی چون «بی‌عرضه» هم دریغ نکند، اما نکته عجیب‌تر این گزارش، اشاره به عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست و نکاتی درباره این باور در ایران بود. در بخشی از این گزارش آمده بود: «سیاست دشمنانه انگلیس در قبال ایران، از سیاست خجالت‌آور این کشور در مقابل فلسطین هم بدتر است.

سیاست نادرست انگلیسی‌ها و زیاده‌روی در اقدامات خصمانه و ددمنشانه در رویارویی با ایران، موجب شد مجلس ایران، قانون کاهش روابط با انگلیس را تصویب کند و پس از آن، دانشجویان عصبانی ایران به سفارت انگلیس هجوم بردند و بریتانیا سفارت خود را تعطیل کرد.

[...] انگلیسی‌ها با این زیاده‌روی در کارهایشان در برابر ایران به چه هدفی رسیده‌اند؟ یک ضرب‌المثل فارسی می‌گوید: اگر پایت به سنگی گیر کرد و به زمین خوردی، بدان که کار، کار انگلیسی‌هاست.»

البته بعید می‌دانیم به این عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست در کتاب‌هایی که ضرب‌المثل‌ها را جمع‌آوری و منتشر کرده‌اند، اشاره‌ای شده و به این ترتیب این عبارت، به عنوان ضرب‌المثلی ثبت‌شده به گنجینه امثال و حکم ما پیوسته باشد، اما همین گزارش، نشان دهنده آوازه آن حتی بیرون از مرزهای ایران است.

از کجا آمد؟

دایی جان ناپلئون یا صف نانوایی...

تردیدی نیست که رمان و سریال دایی جان ناپلئون مهم‌ترین عامل رواج عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست بوده‌اند. رمان سال ۱۳۴۹ منتشر و سریال سال ۱۳۵۵ از تلویزیون پخش شده است. کار، کار انگلیسی‌هاست تکیه‌کلام دایی جان ناپلئون در سریال بود که نقشش را غلامحسین نقشینه بازی می‌کرد. او دن‌کیشوت‌وار فکر می‌کرد همچنان در جنگ با انگلیسی‌ها به سر می‌برد و مهم‌تر این‌که پشت همه مشکلات و معضلاتی که خودش و فامیلش و همسایه‌ها و در کل مملکت به آنها دچارند، دسیسه‌ای انگلیسی در کار است.

اما بعید است که این عبارت، صرفا زاییده ذهن نویسنده رمان باشد. لابد شما هم از پدران و پدربزرگ‌هایتان شنیده‌اید که معتقد بودند انگلیسی‌ها سبب‌ساز همه فلاکت‌های ما بوده‌اند. چرا راه دور برویم؛ مگر نیستند هنوز متوهم‌هایی که مثل دایی جان ناپلئون گمان می‌کنند هنوز انگلیس آن‌قدر قدرت دارد که بتواند در امور داخلی ایران دست‌اندازی کند.

شما هم لابد با آنها برخورد کرده‌اید؛ در تاکسی، مترو یا در صف نانوایی و هر جا.

پزشکزاد ناظر بر باورهای عمومی عصر خودش، این تکیه‌کلام را برای دایی جان ناپلئون برگزیده بود و شاید نمی‌دانست این شخصیت، نیم قرن بعد همچنان در حال بازتولید باشد.

اما جدای از این‌که پی ببریم این عبارت از کجا آمده، با سرک‌کشیدن در تاریخ می‌توانیم پی ببریم ریشه انگلیسی‌هراسی در ایران کجاست. شاید به قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم بازگردد؛ زمانی که ایران صحنه رقابت قدرت‌های اروپایی بود. برای هم نسلان دایی جان ناپلئون، سوءظن به انگلیس و مسؤول دانستن آنها در همه گرانیگاه‌های سیاسی توجیه‌پذیر بود. این سوءظن آن وقت‌ها جنبه بیمارگونه‌ای یافته بود و همان‌طور که گفتیم تا آنجا پیش رفته بود که کسانی که به این فوبیا دچار بودند انگلیس را مسؤول همه اشتباه‌های شخصی و خصوصی خود نیز می‌پنداشتند.

کار خودشان است؟

پروپاگاندای انگلیسی با ضرب‌المثل ایرانی

عده‌ای هم معتقدند رواج عبارت کار، کار انگلیسی‌هاست بین ایرانیان، کار خود انگلیسی‌هاست؛ با توجه به ساختارهای اطلاعاتی این کشور که مثل دیگر دستگاه‌های امنیتی کارش پروپاگاندا به نفع هیمنه و قدرتی کاذب است، هیچ بعید نیست این عبارت را خودشان در ایران باب کرده باشند.

حالا پیش خودتان نگویید ما هم با این باور، رفته‌ایم در تیم دایی جان ناپلئون و دچار توهم توطئه شده‌ایم! این را به نقل می‌گوییم از اسماعیل فلاح که طی مقاله‌ای با عنوان کار، کار انگلیسی‌ها نیست، چند سال پیش در سایت الف نوشت: ترویج و تقویت ضرب‌المثل کار، کار انگلیسی هاست، قطعا به سود انگلیس است و به همین علت، انگلیسی‌ها در ترویج و گسترش آن، تلاش فراوانی به خرج می‌دهند. استمرار حضور این ضرب‌المثل در فضای اجتماعی ما، ما را ناتوان از اداره خود و تعیین آینده‌مان وانمود می‌سازد که باز هم به نفع انگلیس است.

صحنه

معرفی بازبین‌های جشنواره تئاتر فتح خرمشهر

دبیرخانه بیست‌ودومین جشنواره ملی تئاتر فتح خرمشهر، اعضای هیات داوران بازبین بخش صحنه‌ای این جشنواره را اعلام کرد.

به گزارش مهر، آرش دادگر، فریبا متخصص و علی اوسیوند به‌عنوان هیأت داوران بازبین بخش صحنه‌ای بیست‌ودومین جشنواره ملی تئاتر فتح خرمشهر معرفی شدند.

طبق زمان‌بندی اعلام شده از سوی دبیرخانه جشنواره، بازبینی آثار بخش مسابقه صحنه از روز جمعه ۱۵ شهریور به صورت حضوری در استان‌ها و تهران آغاز می‌شود. بازبینی نمایش‌های شهر تهران در سالن‌های مهر و ماه حوزه هنری انجام خواهد شد.

بیست‌ودومین جشنواره ملی تئاتر فتح خرمشهر در بخش‌های مسابقه نمایش‌های صحنه، مسابقه نمایش‌های کوتاه، مسابقه نمایشنامه‌نویسی و نمایش‌های محیطی و میدانی، از ۱۵ تا ۱۹ آبان ۹۸ در منطقه آزاد اروند به دبیری حمیدرضا آذرنگ برگزار خواهد شد.

رنگ و بوم

نمایشگاه داوینچی در چین

نمایشگاهی با عنوان «لئوناردو داوینچی و حیطه فعالیتش» در موزه هنر آکادمی مرکزی هنرهای زیبا واقع در چین برگزار خواهد شد.

به گزارش ایسنا، نمایشگاه لئوناردو داوینچی و حیطه فعالیتش به عنوان بخش از گرامیداشت جهانی پانصدمین سالروز درگذشت لئوناردو داوینچی، استاد چیره‌دست رنسانس از تاریخ دوازدهم سپتامبر فعالیت خود را آغاز خواهد کرد.

این نمایشگاه هنری که تا هشتم دسامبر ادامه خواهد داشت، در کنار نمایش تابلوهای ارزشمند داوینچی، آثار هنری شاگردان این نقاش ایتالیایی و هنرمندان بزرگی که آثار خود را تحت تاثیر سبک داوینچی خلق می‌کردند نیز به نمایش خواهد گذاشت.

دوم می روز بزرگداشت پانصدمین سالگرد درگذشت داوینچی، هنرمند چیره‌دست فلورانسی بود. او در مدت ۶۷ سال از عمر خود، صدها اثر هنری را که مشهورترین آنها تابلوی مونالیزا یا لبخند ژکوند است، خلق کرد.

نقاشی سالواتور موندی اثر داوینچی در سال ۲۰۱۷ با فروش در حراجی کریستیز به قیمت ۴۵۰ میلیون دلار، رکورد گران‌ترین نقاشی فروخته‌شده تاریخ را به نام خود ثبت کرد. هرچند برخی از کارشناسان نسبت به اصالت این نقاشی نیز اظهار تردید کرده‌اند.

عطف

تازه‌های سروش

«افق نویدبخش» و «بدون هراس»، از تازه‌ترین کتاب‌های انتشارات سروش هستند که روانه بازار نشر شده‌اند.

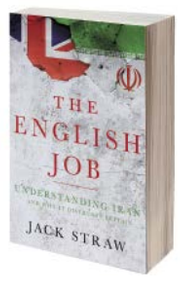
به گزارش روابط عمومی انتشارات سروش، افق نویدبخش به کوشش ناصر عابدی به سیاست‌ها و انتظارات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در موضوع اقتصادی مقاومتی می‌پردازد. این کتاب برای نخستین بار به چاپ رسیده است.

این کتاب، مجموعه هشت سال سخنان مقام معظم رهبری (مدظله العالی) درباره اقتصاد مقاومتی است.

افق نویدبخش در ۲۸۸ صفحه و ۱۰ فصل تهیه و تنظیم شده که چهار فصل نخست آن به تعریف اقتصاد مقاومتی و چرایی اتخاذ این الگوی اقتصادی و معرفی عوامل تحریم‌ها و راه‌حل‌های برون‌رفت از آنها می‌پردازد.

کتاب بدون هراس هم که برای اولین بار منتشر می‌شود، نگاهی به رویدادهای پیدا و پنهان مذاکرات هسته‌ای دارد. این اثر با توجه به اهمیت و حساسیت موضوع برجام در تاریخ کشور و ضرورت شناخت دقیق‌تر از آن برای محققان و اندیشمندان و نسل‌های آتی روانه بازار نشر شده است.

بدون هراس نوشته وندی شرمن، رهبر تیم آمریکا در مذاکرات ۵+۱ ایران است و ترجمه آن را هم دکتر محمد جمشیدی و حافظ رستمی به عهده داشته‌اند.

جک استراو وزیر خارجه پیشین بریتانیا کتابی دارد که عنوانش ما را یاد همین عبارت «کار، کار انگلیسی‌هاست» می‌اندازد. او در این کتاب به سوابق ناسازگاری ایرانی‌ها با انگلیسی‌ها پرداخته است